

یادداشتی دربارهٔ استاد و این یادنامه

محمد طاهری خسروشاهی
دانشگاه تبریز

به دُرناهای بال افشان بگویند:
که ای آزادگان روزگاران
به این وامانده هم، بالی ببخشید
که افشانند پری، در کوی یاران*

ارادت تبریزیان به کلام خواجه شیراز، عهدی قدیم است و این عشق، در
کام جانسان، باده‌ای کهن. طرح این محبت، در بلندای اعصار و قرون، همدوش
تاریخ است از آنگاه باز که طلوع آن را خواجه خود بشارت داده بود:

عراق و فارس گرفتی به شعر خود حافظ
بیا که نوبت بغداد و وقت تبریز است

و این گونه ساکنان ساحل رود ارس، در عشق کوشیدند و المنه‌الله که
بی‌نصیبی نبردند. از متقدمان تبریزیان حافظ‌پژوه، می‌توان به ابوطالب تبریزی،
اشاره کرد که کهن‌ترین و نخستین تصحیح دیوان حافظ را (بر اساس دوازده
نسخه خطی، به سال ۱۷۹۱م/ ۱۲۰۶ق/ ۱۱۷۰ش) در چاپخانه شهر کلکته منتشر کرد.
در سال‌های اخیر و از معاصران نیز، تبریزیان حافظ‌پژوه، در سایه عشق و

* شعر از آقای جمشید علیزاده است. استاد فقید در آخرین روزهای حیات، وصیت کرده بودند که این شعر،
بر اعلامیه مجلس ترجمه‌شان نوشته شود.

ارادت به کلام خواجه و تأمل و دقت در شناخت شعر و اندیشه او، کوشش‌های تحسین‌برانگیزی کرده‌اند که از آن میان هیچ نامی، همچون نام بلند استاد جاودان‌یاد، مرحوم دکتر سید منوچهر مرتضوی، این مُفسّر مکتب حافظ و شارح اصول عشق و رندی، با حافظ‌شناسی عجیب نگشته است. بزرگانی همچون دکتر سلیم نیساری و دکتر حسن انوری (زید عزّهما) نیز از دیگر نام‌های آشنا در این حوزه‌اند.

در میان بزرگان عرصه تحقیقات ادبی و تبّعات تاریخی، نام استاد فقید، دکتر رشید عیوضی (رحمة الله علیه) از پرتو توفیق الهی و به سائقه کوششی بزرگ و پشتکاری عظیم در تصحیح دیوان حافظ و گره‌گشایی از ابیات دشوار سخن‌پرداز اهل راز، بر تارک افتخارات ادبی آذربایجان دوره کنونی می‌درخشد. تحقیقات ارزشمند و تأثیرگذار این استاد فقید، در حوزه رمزگشایی از ریزه‌کاری‌های لفظی دیوان حافظ و ارائه نسخه‌ای اصیل و مورد اعتماد از این گنجینه بزرگ، یکی از بهترین رهیافت‌ها به شعر حافظ و مرجعی مطمئن برای رمزگشایی از مفاهیم کلیدی و نمادهای اساسی هنر اوست. این تحقیقات، چون چراغی روشن، فرا راه محققان و پژوهشگران در این حوزه دشوار و پرسنگلاخ است.

دکتر عیوضی که از پشتوانه‌ای فراخ از جهان دانش و بینش برخوردار بود، از جمله آخرین بازماندگان سلسله استادان دانشگاه تبریز بود که آوازه تحقیقاتشان، یادآور «عصر فروزانگری» بود. نام استاد رشید عیوضی، در کنار بزرگانی چون زنده‌یادان: سیدحسن قاضی طباطبایی، عبدالرسول خیتام‌پور، احمد ترجانی‌زاده، ماهیار نوابی و ...، برای اهل تحقیق و آنها که پای در سنت‌های دانشگاهی دارند، زنده و آشناست و شایسته است همکاران و شاگردان ایشان در جامعه کنونی دانشگاهی، با بهره‌مندی از تجارب ارزشمند این استادان، ضمن پیگیری راه دشوار تحقیقات اصیل و ماندگار ادبی، به جویندگان جوان دانش بیاموزند که در زمانی نه چندان دور، چه کسانی، چراغ روشن زبان و ادبیات فارسی را در مراکز دانشگاهی و محافل علمی و ادبی آذربایجان، نگاهبانی کرده‌اند و آن را از تندباد حوادث و تحریف، مصون داشته‌اند.

چراغ صاعقه آن شهاب روشن باد
که زد به خرمن ما آتش محبت او

استاد عیوضی، عمر بابرکت خود را در راه تصحیح دیوان حافظ و نشر فرهنگ پربار ایرانی و اسلامی سپری کرد و علاوه بر مراتب فضل و دانش، از سجایای اخلاقی و صفات حمیده انسانی نیز برخوردار بود. به عزت زیست و به حرمت رفت.

دریغا که در آن سال‌های دور و دراز که هنوز کشتی تحولات اجتماعی ما آرام و قرار نداشت، چنان‌که افتد و دانی، نشد که او را عزتی شایسته بخشند. اوضاع که اندکی آرام شد و حقوق‌ها برقرار؛ گله‌مند از یاران مجید، راه نجد پوئید و همچون دوست دیرینش، سید منوچهر مرتضوی، گوشه عزت گزید. جایی نرفت و دائره خلوت خود را تنگ‌تر کرد و برگرد نقطه تسلیم خود گردید و با حافظ پرداخت. دردا که ما نتوانستیم حضرت استادی را از پوستین کتمان خود که سخت بر آن فرو پیچیده بود، برون کشیم و دیوان حافظ مصحح او را به اهلس بشناسانیم.

بعد از آنکه حضرت استادی، رخ در «وادی رحمت» پوشاند، با خود گفتم که یادنامه‌ای فراهم کنم تا مگر سطحی از غبارینه سنگین ناملایمات را از خاطر روحش بزدایم. دیر جنبیده‌ام ... می‌دانم. اما بی‌شک، روح حضرت استادی می‌داند که در انتظار چه نشسته بودم. حقیقت این است که این روزها که دوره غربت سخن است، دریغ داشتم که «یادنامه رشید»، همراه بساط کتاب‌های متداول گردد که «هذا زمان السکوت و ملازمه البیوت». مدتی مدید دیده بر در دوخته بودم و چراغ امید افروخته، خاموش نشسته بودم و در این خشکسال سخن، از بازاری کردن دغدغه و درد خویش، غیرت می‌ورزیدم. به‌ناگاه استادان ارجمندم آقایان: دکتر رحمان مشتاق مهر و دکتر احمد گلی (دامت افاضاتهما) از در درآمدند و به قاعده لطف و مهربانی یادآور شدند که اقداماتی در تدوین «جشن‌نامه دکتر رشید عیوضی» انجام داده‌اند. دردا و دریغا که «جشن‌نامه»، دیگر «یادنامه» شده بود. خداوند متعال به این دو نفس

نفیس، سلامت و خیر و مزید سعادت و توفیق مرحمت فرمایاد که در این خشکسال وفا، با این کار که منبعث از صفای ذات و وفاداری آن عزیزان است، به عین عنایت و محبت خود، نگارنده را - که شاگرد ایشان است - منظور فرمودند؛ همچنان که در ایام غزلت‌گزینی حضرت استادی، به خانه او رفتند و زمینه حضور دیگر باره اش را در دانشگاه فراهم آوردند.

اینک که این مجموعه، مجمع روح و ریحان شده است و روضه‌ای از روضات رضوان؛ و پرده از جمال باکمال خویش برمی‌گشاید؛ در برگیرنده مقالاتی است از دوستان، همکاران و ارادتمندان حضرت استادی که یا درباره او و آثارش نوشته‌اند و یا یکی از مقالات و یادداشت‌های خود را در موضوعات متنوع - عمدتاً حافظ‌پژوهی - به یادنامه او اهدا کرده‌اند. واجب است از همه این عزیزان که با اهدای مقالات ارزشمند خود، بر برگ و بار این یادنامه افزودند و دری از لطف بر ما و بایی از نیکنامی بر خود گشودند، سپاسگزاری کنم و عنایتشان را پاس دارم.

وظیفه خود می‌دانم از دوست گرامی آقای مهدی رمضانی دانشجوی محترم دوره دکتری دانشگاه علامه طباطبایی به پاس هماهنگی در دریافت برخی از مقالات کتاب، قدردانی کنم. همچنین از دوست فاضل ارجمند، جناب آقای جويا جهانبخش و دوست شوق‌انگیز آقای اسماعیل مهدوی راد که ما را به مشرب آب حیات «نشر ادبیات» راهبر شدند تا روی نیاز به غیر نبریم و منت این و آن را به گزاف نخریم، سپاسگزارم.

قدردانی از خانواده محترم استاد، به پاس همکاری و همراهی در تدوین این اثر، نیز از مدیریت و کارکنان شریف مؤسسه آذین کامپیوتر تبریز که با سرانگشت تدبیر و هنر، حروف این کتاب را روانی بخشیدند و آزارهای نگارنده را به جان و دل خریدند و سرانجام همه عزیزانی که نقش این اثر را با هنرمندی، بر ساغر مهر و محبت جاودانه ساختند، عین فرض است.

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین

۲۰ مهر ۱۳۹۵

(شب تاسوعای ۱۴۳۸)

روزشمار زندگی و آثار استاد *

- ۱۳۰۷/۱۱/۲۱ - تولد در محله شتریان تبریز^۱ (دوچه‌چی)
- ۱۳۱۳ - آغاز تحصیلات ابتدایی در مدرسه مولوی (بازارچه شتریان)
- ۱۳۱۸ - ترک تحصیلات در پایان مقطع ابتدایی
- ۱۳۱۹ - شروع به کار در چاپخانه سعادت (از قدیمی‌ترین مراکز نشر در تبریز)
- ۱۳۲۳ - استخدام در روزنامه اخترشمال به عنوان مدیر داخلی (آشنایی با روزنامه‌نگاران معروف تبریز: سیدباقر کروی، محمد اشرفی گنجه‌ای، سیدحسین کروی، سیداسماعیل پیمان و...)
- ۱۳۲۷ - از سرگیری تحصیلات به صورت داوطلب شبانه (دیرستان آذر)
- ۱۳۳۰/۳/۳۰ - اخذ دیپلم ادبی
- ۱۳۳۰/۷/۱ - ورود به دانشکده ادبیات دانشگاه تبریز (خیابان ارتش جنوبی فعلی) و آغاز تحصیلات در مقطع لیسانس زبان و ادبیات فارسی
- ۱۳۳۳/۲/۴ - صدور برگ معافیت دایم از خدمت (تکفل خانواده)
- ۱۳۳۳/۲/۱۴ - دفاع از رساله دوره لیسانس ادبیات (با عنوان: «انعکاس آرا و

* برای نوشتن این روزشمار، افزون بر افادات شفاهی استاد فقید، پرونده پرسنلی ایشان در بایگانی امور اداری دانشگاه تبریز را به مطالعه دقیق برگزفتم. همچنین به یادداشت‌های خود، در طی دو جلسه مصاحبه با استاد در منزل شخصی ایشان (۸۴/۱/۲۰) و (۹۱/۹/۷) که هر دو گفت و گو با حضور همسر محترمشان انجام گرفت؛ نیز مصاحبه ماهنامه صنعت چاپ (۸۹/۱/۱) و گفت و گوی نشریه کتاب ماه ادبیات و فلسفه (مهر ماه ۱۳۸۴) که در همین کتاب درج شده است، مراجعه کرده‌ام (محمد طاهری خسروشاهی).

۱ - استاد در مصاحبه با نگارنده (۱۳۹۱/۹/۷) تاریخ تولد خود را ۱۳۰۷/۱۱/۲۱ اعلام کردند و فرمودند تاریخ ثبت شده در شناسنامه، یعنی ۱۳۰۷/۱۱/۲ اشتباه است.

- افکار افلاطون در دفتر ششم مثنوی مولانا» به راهنمایی استاد فقید
دکتر منوچهر مرتضوی)
- ۱۳۳۳/۷/۱ - شروع تدریس زبان و ادبیات فارسی (معلم دبیرستان «تمدن»)
- ۱۳۳۳/۷/۲۵ - کسب رتبه اول دانشجویان ادبیات فارسی و دریافت مدال
درجه اول فرهنگ
- ۱۳۳۳/۹/۷ - استخدام در دانشگاه تبریز با پایه سه اداری (مأمور به خدمت
از آموزش و پرورش)؛ به پایمردی استاد فقید دکتر
عبدالرسول خیام‌پور
- ۱۳۳۳/۱۱/۲۱ - نامه رئیس دانشگاه تبریز (دکتر غلامعلی بازرگان) مبنی بر درخواست
انتقال «رشید عبیوضی» از آموزش و پرورش به دانشگاه تبریز
- ۱۳۳۳ - حضور در جلسات شعر دانشکده ادبیات (آشنایی با: شهریار،
مفتون امینی و...)
- ۱۳۳۴/۵/۲۲ - انتصاب به عنوان «رئیس اداره تبلیغات» دانشکده ادبیات
- ۱۳۳۵/۳/۳۱ - انتصاب به عنوان «رئیس امور دانشجویان» دانشکده ادبیات
- ۱۳۴۶/۲ - انتشار مجموعه شعر «راز خاموش» از سوی انتشارات اختر
شمال در تبریز (حدود شصت صفحه)
- ۱۳۳۶/۹/۳ - برگزاری مراسم روز مولانا در دانشگاه تبریز
- ۱۳۳۷/۷/۱ - ورود هم‌زمان به دوره فوق‌لیسانس و دکتری زبان و ادبیات
فارسی دانشگاه تهران^۱ به پایمردی دکتر ماهیار نوایی
(حضور در کلاس استادان: بدیع‌الزمان فروزانفر، محمدتقی مدرس
رضوی، سعید نفیسی، عبدالعظیم قریب، ابراهیم پورداوود و...)

۱ - «فوق‌لیسانس و دکتری را از سال ۱۳۳۷ هم‌زمان شروع کردم. در دورهای که ما تحصیل می‌کردیم، دوره‌های فوق‌لیسانس و دکتری پیوسته بود. یعنی دانشجویی که در امتحانات ورودی پذیرفته می‌شد، می‌بایست ده شهادت‌نامه بگیرد و پس از گرفتن شهادت‌نامه، گواهی فوق‌لیسانس می‌دادند و سپس به نوشتن رساله دکتری می‌پرداختیم» (مصاحبه با مجله کتاب ماه و ادبیات، مهرماه ۱۳۸۴)؛ (دانشجویان ورودی دکتری ادبیات دانشگاه تهران در سال ۱۳۳۷: محسن ابوالقاسمی - اسماعیل حاکمی - رشید عبیوضی - احمد تفضلی و خانم بهین دارایی).

- ۱۳۳۹/۱۱/۲۳ - ق‌دردانی استاد ماهیار نوابی از مساعدت شایسته «رشید عیوضی» در انتشار مرتب و منظم نشریه دانشکده ادبیات
- ۱۳۳۹/۱۲/ - اخذ شهادت‌نامه از استادان جهت دریافت فوق لیسانس (تحقیق در دستور زبان فارسی (از عبدالعظیم قریب)، زبان و ادبیات اوستا و فرهنگ ایران باستان (از لبراهیم پورداوود)، زبان پهلوی (از صادق کیا)، تاریخ عرفان و تصوف (از سعید نفیسی))
- ۱۳۴۰/۳/۱۴ - اخذ درجه فوق لیسانس زبان و ادبیات فارسی از دانشگاه تهران^۱
- ۱۳۴۰/۳/۲۸ - درخواست تبدیل رتبه اداری به دبیری (به پیشنهاد دکتر خیام‌پور)
- ۱۳۴۰/۹/۱۱ - تأیید صلاحیت تدریس در دانشکده ادبیات (توسط: دکتر عبدالرسول خیام‌پور، دکتر یحیی ماهیار نوابی، دکتر منوچهر مرتضوی)
- ۱۳۴۰/۹/۲۶ - صدور گواهی شروع به تدریس دروس تخصصی زبان و ادبیات فارسی
- ۱۳۴۰/۱۱/۱۱ - تأکید رئیس دانشگاه تبریز (دکتر غلامعلی بازرگان) به ضرورت استفاده از «دانش ادبی» دکتر رشید عیوضی در تدریس دروس ادبی
- ۱۳۴۲/۲/۲۱ - ازدواج با خانم رضی زاده (از شاگردان عبدالرسول خیام‌پور)
- ۱۳۴۲/۸/۲۲ - انتصاب به عنوان رئیس دفتر دانشکده ادبیات
- ۱۳۴۳/۹ - انتشار مقاله «دریاره کلمات معرب» (نشریه دانشکده ادبیات دانشگاه تبریز: نذآب): سال ۱۶ / شماره ۳)

۱ - «استاد فروزانفر به من اجازه فرمودند که برای امتحان در دانشکده الهیات به محضرشان بروم. وقتی شرفیاب شدم، چنان به مهربانی و لطف رفتار کردند که هول امتحان فراموش شد. امتحان دادیم و پذیرفته شدیم. استاد در زمستان ۳۹ امتحان کرد ولی نمره را اردیبهشت ۴۰ اعلام فرمودند. این‌چنین در بهار آن سال، مدرک فوق لیسانس صادر شد، ولی نوشتن رساله دکتری تا سال ۴۶ طول کشید» (همان مصاحبه).

- ۱۳۴۵/۲/۱۳ - دفاع از رساله دوره دکتری زبان و ادبیات فارسی در دانشگاه تهران (با عنوان «شیطان در ادب فارسی» با راهنمایی استاد ابراهیم پورداوود و مشاورت استادان: پرویز ناتل خانلری، یحیی ماهیارنوبی، ذبیح‌الله صفا و لطفعلی صورتگر (صدور دانشنامه به امضای استاد علی‌محمد کاردان))
- ۱۳۴۶/۵/۱ - عزیمت به کشور ترکیه (جهت بازدید از نسخه‌های خطی کتابخانه‌های استانبول و آنکارا)
- ۱۳۴۵/۲/ - انتشار مقاله «مظاهر شرّ در آئین زردشتی» (نذآب: سال ۱۸ / شماره ۱)
- ۱۳۴۵/۱۱/ - انتشار مقاله «تحقیقی درباره‌ی واژه‌های ابلیس و شیطان» (نذآب: سال ۱۸ / شماره ۴)
- ۱۳۴۶/۷/۱۸ - انتقال رسمی به کادر آموزشی دانشکده (به درخواست استاد فقید دکتر منوچهر مرتضوی؛ رئیس دانشکده ادبیات)
- ۱۳۴۶/۱۲/۲۱ - انتخاب به عنوان «دبیر مؤسسه تاریخ و فرهنگ ایران» و «مسئول فنی انتشارات دانشگاه تبریز»
- ۱۳۴۷/۹/۱۲ - انتخاب به عنوان «مشاور عالی دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی»
- ۱۳۴۷/۱۰/۱۵ - عضویت در انجمن تألیف و ترجمه دانشگاه تبریز
- ۱۳۴۸/۳/۳۰ - شرکت در آزمون ارتقا به مرتبه استادیاری (با حضور استاد عبدالرسول خیام‌پور، استاد احمد ترجانی‌زاده و استاد سیدحسین قاضی طباطبایی به عنوان هیئت ممتحنه)
- ۱۳۴۸/۴/۱۴ - ارتقا به درجه استادیاری (با ابلاغ دکتر سیدمنوچهر مرتضوی)
- ۱۳۴۸/۶/۱۹ - ابلاغ حکم استخدام رسمی قطعی به عنوان عضو در هیئت علمی دانشگاه تبریز

- ۱۳۴۸/۷/۱۲ - قدردانی استاد سید منوچهر مرتضوی از دکتر رشید عیوضی به دلیل «تأثیر ایشان در نفاست آثار انتشارات دانشگاه تبریز» و «توسعه امور تحقیقاتی دانشکده ادبیات»
- ۱۳۴۹/۳/۲۶ - سخنرانی در مراسم بزرگداشت چهلمین روز درگذشت بدیع‌الزمان فروزانفر در دانشگاه تبریز
- ۱۳۴۹/۶/۱۵ - حضور در کنگره جهانی فردوسی در مشهد (به نمایندگی از سوی استادان دانشکده ادبیات)
- ۱۳۴۹/۶/۱۷ - ارتقا به درجه دانشیاری زبان و ادبیات فارسی
- ۱۳۴۹/۶/۱۷ - انتخاب به عنوان مدیر نشریه دانشکده ادبیات دانشگاه تبریز (در پی بازنشستگی مرحوم ادیب توسی)
- ۱۳۵۰/۲/۷ - «حضور در کنگره سعدی و حافظ» در شیراز و ارائه مقاله «تأثرات همام تبریزی از سعدی»
- ۱۳۵۰/۷/۱ - عضویت در کمیته ترفیعات و انتصابات دانشکده ادبیات
- ۱۳۵۰/۸/۱۸ - مسئولیت برگزاری و سخنرانی در مراسم بزرگداشت رضازاده شفق در دانشکده ادبیات دانشگاه تبریز
- ۱۳۵۰/۸/۲۸ - شرکت در سمینار آموزش زبان فارسی در تهران (به عنوان منتخب استادان گروه زبان فارسی و در معیت بهمن سرکاراتی، عبدالامیر سلیم، ناصر بقایی و غلامحسین مرزآبادی)
- ۱۳۵۰/۹/۵ - شرکت در جلسه «نگارش اساسنامه انجمن استادان زبان و ادبیات فارسی» در وزارت علوم
- ۱۳۵۰/۱۰/ - انتشار مقاله «تأثرات همام تبریزی از سعدی شیرازی» (نذآب: سال ۲۳/ شماره ۹۷)
- ۱۳۵۱/۳/ - انتشار مقاله «ابلیس و شیاطین در مدارک اسلامی» (نذآب: سال ۲۴/ شماره ۱۰۱)

- ۱۳۵۱/۵ - تصحیح و انتشار دیوان همام تبریزی از سوی انتشارات مؤسسه تاریخ و فرهنگ ایران^۱
- ۱۳۵۲/۴/۲ - معرفی به عنوان «مسئول اداره امور مؤسسات تحقیقاتی دانشکده ادبیات» (در پی تشدید بیماری دکتر منوچهر مرتضوی)
- ۱۳۵۲/۵/۳۱ - انتصاب به عنوان «رئیس دانشکده ادبیات و علوم انسانی» دانشگاه تبریز
- ۱۳۵۲/۸/ - انتشار مقاله «شرح حال و آثار شیخ عبدالقادر گیلانی» (نذآب: سال ۲۵ / شماره ۱۰۷)
- ۱۳۵۲/۸/۹ - شرکت در کمیسیون بررسی دروس بنیادی زبان و ادبیات فارسی در تهران
- ۱۳۵۲/۱۲/۱۴ - عضویت در کمیته آموزش دانشگاه تبریز
- ۱۳۵۳/۲/۲ - مسئولیت برگزاری و ریاست نخستین جلسه شورای عمومی گروه زبان‌شناسی دانشگاه تبریز
- ۱۳۵۳/۳/۵ - انتشار مقاله «نکته‌ای در بوستان سعدی؛ عذرا - انداختی» (نذآب: سال ۲۶ / شماره ۱۱۰)
- ۱۳۵۳/۸/ - نامه به رئیس وقت کتابخانه مجلس شورای ملی جهت عودت آثار مکتوب مرحوم اسماعیل امیرخیزی؛ از مجاهدان آذربایجان در عصر مشروطه

۱ - نظر برخی بزرگان درباره این تصحیح: دکتر ختّام‌پور: «باور کنید من تاکنون چنین تصحیح کامل و بی‌عیبی ندیده بودم...» (نامه به دکتر عبیوضی).
- دکتر منوچهر مرتضوی: «طبع و نشر دیوان همام با این دقت، در این زمان که تصحیح انتقادی، حکم سیمرغ و کیمیا را دارد، مایه خوشوقتی است» (مقدمه دیوان).
- الکساندر بلدروف: «ایران‌شناس لنینگراد: «دیوان همام تبریزی؛ تصحیح دکتر رشید عبیوضی، «شاهکار علم فیلولوژی در ایران» است» (پرونده پرسنلی).
- هانس رومر: «مستشرق آلمانی: «شیوه تصحیح دیوان همام تبریزی، نمونه‌ای برای محققان مؤسسه خاورشناسی دانشگاه فرایبورگ است» (پرونده پرسنلی).

- ۱۳۵۳/۹/ - انتشار مقاله «دو نمونه از زبان مردم تبریز در سده‌های هفتم و هشتم هجری» (مندرج در کتاب چهره آذربادگان در آئینه تاریخ ایران، انتشارات دانشگاه تبریز)
- ۱۳۵۳/۹/۱۰ - معرفی به عنوان رئیس کمیته برگزاری ششمین کنگره تحقیقات ایرانی به سرپرستی مرحوم استاد ایرج افشار؛ (تاریخ برگزاری کنگره: شهریور ۱۳۵۴ در دانشگاه تبریز)
- ۱۳۵۳/۱۰/۹ - برگزاری مراسم تجلیل از استاد احمد ترجمانی زاده و اعطای رتبه «استادی ممتاز» به وی در تالار شهریار دانشگاه تبریز
- ۱۳۵۳/۱۲/۲۲ - انتصاب به عنوان رئیس دوره‌های شبانه دانشگاه آذربادگان
- ۱۳۵۴/۴/۲۳ - عزیمت به خراسان و حضور در «جشنواره ملی توس»
- ۱۳۵۴/۶/۱ - سخنرانی در ششمین کنگره تحقیقات ایرانی با عنوان «اضافه در زبان آذری کهن»
- ۱۳۵۴/۸/۱۱ - انتشار مقاله «ده‌نامه‌گویی در ادب فارسی و ده‌نامه حریری» (نذآب: سال ۲۷ / شماره ۱۱۶)
- ۱۳۵۵/۷/ - انتشار مقاله «مظاهر شرّ تازی در فرهنگ ایرانی» (نذآب: سال ۲۸ / شماره ۱۱۹)
- ۱۳۵۵/۱۰/۱۵ - ارتقا به درجه استادی زبان و ادبیات فارسی (به تأیید استاد سیدحسن قاضی، استاد احمد ترجمانی زاده، استاد سید منوچهر مرتضوی و استاد ابوالفضل مصفی)
- ۱۳۵۶/۱/ - تصحیح انتقادی و انتشار دیوان حافظ (براساس سه نسخه کهن) با همکاری دکتر اکبر بهروز^۱

۱ - نظر برخی بزرگان درباره این تصحیح: «دکترخانلری: «بی‌شک این چاپ که از روی سه نسخه معتبر کهن صورت گرفته، یک قدم مهم اساسی در تهیه کار نهایی خواهد بود» (نامه به دکتر مرتضوی). - استادعبدالعلی کارنگ: «نفاست کار به حدی است که نه تنها نام مصححان محترم، و مؤسسه تاریخ و فرهنگ ایران، بلکه نام تبریز را نیز با عبارت «حافظ تبریز» بر سر زبان‌ها خواهد انداخت» (پرونده پرسنلی).

- انتخاب مقاله «دهنامه‌گویی در ادب فارسی و دهنامه‌حریری»
به عنوان برترین اثر در زمینه علوم انسانی در سال تحصیلی
۵۵ - ۱۳۵۴ در مجلات بین‌المللی (مندرج در ندآب: سال ۲۷/
شماره ۱۱۶)
- انتصاب به عنوان رئیس دانشکده علوم تربیتی دانشگاه
آذربادگان (در زمان ریاست دکتر منوچهر مرتضوی بر دانشگاه تبریز)
- عضویت در شورای پژوهشی دانشگاه جهت تعیین
اولویتهای پژوهشی
- ارسال دیوان حافظ (تصحیح دکتر رشید عیوضی) به مجلس
شورای ملی توسط دکتر سید منوچهر مرتضوی
- صدور حکم بازنشستگی (۲۷ سال و ۱۱ ماه و ۱۶ روز خدمت
در دانشگاه تبریز)
- انتشار دیوان حافظ (تصحیح دکتر عیوضی و دکتر بهروز) توسط
انتشارات امیرکبیر
- دعوت از سوی کمیسیون ملی یونسکو برای حضور در
بزرگداشت جهانی حافظ در شیراز
- تجدید چاپ «دیوان همام تبریزی» توسط نشر صدوق
۱۳۷۰ -
- تصحیح و انتشار دیوان حافظ (بر اساس هشت نسخه کهن) از
سوی انتشارات صدوق (دوره دو جلدی)^۱
- سخنرانی در شیراز و دریافت جایزه اول بنیاد فارس‌شناسی
و لوح سپاس (برای انتشار دیوان حافظ)

۱ - جلد اول: مقدمه و متن اشعار؛ جلد دوم: توالی ابیات و اختلاف نسخه‌ها و یادداشت‌ها.

- ۱۳۷۷/۱۱/۱۸ - برنده کتاب سال جمهوری اسلامی ایران در زمینه تحقیقات ادبی (برای تصحیح دیوان حافظ) در شانزدهمین دوره معرفی کتاب سال (دریافت جایزه از حجت‌الاسلام سیدمحمد خاتمی رئیس جمهوری وقت ایران)
- ۱۳۷۷/۱۱/۳۰ - مصاحبه با مجله کتاب ماه ادبیات (شماره ۱۶/ص: ۵) درباره تصحیح دیوان حافظ (گفت‌وگو با دکتر علی اصغر محمدخانی)
- ۱۳۷۸/۷/ - انتشار مقاله «پیر گلرنگ» (مجموعه «حافظ پژوهی؛ دفتر دوم»؛ کوروش کمال سروستانی؛ بنیاد فارس‌شناسی)
- ۱۳۷۹/۷/ - انتشار دیوان حافظ (با تجدیدنظر و ذکر نسخه‌بدل‌ها برای استفاده عموم؛ تک‌جلدی) در انتشارات امیرکبیر
- ۱۳۸۴/۳/۷ - سخنرانی در مراسم نقد و بررسی کتاب «مکتب حافظ اثر دکتر مرتضوی» به همراه دکتر اصغر دادبه در تهران
- ۱۳۸۴/۹/ - انتشار کتاب «حافظ برتر کدام است» توسط انتشارات امیرکبیر
- ۱۳۸۵/۴/۱۴ - دریافت قلم زرین و لوح سپاس و تندیس و جایزه اول چهارمین جشنواره قلم زرین (برای کتاب حافظ برتر کدام است)
- ۱۳۸۵/۷/ - انتشار دیوان حافظ (بر اساس نه نسخه کامل کهن) توسط امیرکبیر
- ۱۳۸۶/۲/۴ - انتشار دیوان تک‌جلدی حافظ (مورخ به سال‌های ۸۱۳ تا ۸۲۷ قمری) توسط انتشارات امیرکبیر
- ۱۳۸۶/۷/۱۹ - سخنرانی در شب بزرگداشت حافظ در شیراز (حافظ برتر و نگاهی به تصحیح مرحوم خانلری)
- ۱۳۸۸/۳/۵ - سخنرانی در تالار خاقانی دانشگاه تبریز (نگاهی به تصحیح‌های دیوان حافظ)
- ۱۳۸۸/۳/۵ - مصاحبه با خبرگزاری دانشجویان ایران (قطران تبریزی و زبان آذری)

- ۱۳۸۹/۱/۱ - گفت‌وگو با مجله «صنعت چاپ» (خطاطات دوران اشتغال در چاپخانه‌های تبریز)؛ (سال ۲۸، شماره ۳۳۷).
- ۱۳۸۹/۱/۲۴ - سخنرانی در مراسم بزرگداشت عطار نیشابوری بر سر آرامگاه ابراهیم بن اسحاق کدکنی؛ پدر عطار
- ۱۳۸۹/۹/ - انتشار مقاله «ما دل به عشوه که دهیم...»؛ (پاسخ به مقاله «دمی با حافظ برتر» تألیف دکتر اصغر دادبه؛ مجله اشراق/ سال سوم، شماره ششم)
- ۱۳۸۹/۱۱/۱۷ - عضویت در شورای علمی بنیاد پژوهشی شهریار (با حکم رئیس فرهنگستان زبان و ادب فارسی)
- ۱۳۹۰/۹/۲۴ - سخنرانی در بنیاد پژوهشی شهریار (شیوه تصحیح دیوان حافظ)
- ۱۳۹۰/۱۱/۱۶ - سخنرانی در بنیاد پژوهشی شهریار (بررسی اختلاف نسخ و تحلیل معنایی غزلی از حافظ)
- ۱۳۹۱/۳/ - انتشار مقاله پیرگلرنگ (با تجدیدنظر و اضافات) در کتاب سایه سروسهی (یادنامه دکتر سید منوچهر مرتضوی) انتشارات ستوده
- ۱۳۹۱/۴/۱۶ - سخنرانی در مراسم رونمایی از «سایه سروسهی» (یادنامه دکتر سید منوچهر مرتضوی) در دانشگاه تبریز
- ۱۳۹۱/۶/۱۴ - انتخاب به عنوان شورای علمی هیئت داوران جایزه ادبی دکتر سید منوچهر مرتضوی (موسسه فرهنگی شهر کتاب تهران)
- ۱۳۹۲/۲/۲۳ - سخنرانی در موسسه تحقیقاتی علوم اسلامی - انسانی دانشگاه تبریز (بررسی کتاب حافظ؛ زندگی و اندیشه)
- ۱۳۹۳/۲ - انتشار مقاله فهلویات مغربی در کتاب با قافله شوق (ارجح‌نامه دکتر محمدعلی موحد) انتشارات ستوده.
- ۱۳۹۳/۲/۳۱ - حضور و سخنرانی در مراسم نکوداشت دکتر محمدعلی موحد در دانشگاه تبریز (آخرین حضور در دانشگاه تبریز)

- ۱۳۹۳/۸ - انتشار مقاله ساده بسیار نقش (با تجدیدنظر)؛ (آخرین مقاله)
در کتاب این گونه ماندگار (یادنامه استاد اسماعیل رفیعیان)
انتشارات دانشگاه تهران
- ۱۳۹۳/۹/۱ بستری شدن در بیمارستان امام رضا(ع) تبریز
- ۱۳۹۳/۹/۶ - درگذشت به دلیل عارضه ریوی
- ۱۳۹۳/۹/۹ - تشییع و دفن در قطعه مفاخر آرامستان وادی رحمت تبریز